

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

10. lipnja 2021.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48/EZ – Opasnost od prezaduženosti – Članak 8. – Vjerovnikova obveza provjere kreditne sposobnosti potrošača – Članak 23. – Učinkovita, proporcionalna i odvraćajuća priroda sankcije u slučaju povrede te obveze”

U predmetu C-303/20,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Općinski sud u Opatówu, 1. građanski odjel, Poljska), odlukom od 27. rujna 2019., koju je Sud zaprimio 8. srpnja 2020., u postupku

Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA

protiv

KM,

uz sudjelovanje:

Prokuratura Okręgowa w Kielcach,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen, predsjednik vijeća, C. Toader (izvjestiteljica) i M. Safjan, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Pitruzzella,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA, W. Kołosza, *radca prawny*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, G. Goddin i A. Szmytkowska, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: poljski

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 8. i 23. Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58. i ispravak SL 2014., L 283, str. 66.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA (u daljnjem tekstu: Ultimo Portfolio Investment), stjecatelja potraživanja društva Aasa Polska SA, i fizičke osobe KM, u vezi s plaćanjem potraživanja koje proizlazi iz ugovora o potrošačkom kreditu.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 U uvodnim izjavama 26. i 47. Direktive 2008/48 navedeno je:
„(26) [...] Na rastućem kreditnom tržištu posebno je važno da se vjerovnici ne upuštaju u neodgovorno posuđivanje i da ne odobravaju kredite bez prethodne procjene kreditne sposobnosti, a države članice trebale bi provoditi potreban nadzor kako bi se izbjeglo takvo ponašanje i trebale bi odrediti potrebna sredstva za sankcioniranje vjerovnika u takvim slučajevima. [...] vjerovnici bi trebali snositi odgovornost za provjeravanje kreditne sposobnosti potrošača u svakom pojedinačnom slučaju. U tom cilju, njima bi trebalo dozvoliti da se koriste informacijama koje im pružaju potrošači ne samo tijekom sastavljanja predmetnog ugovora o kreditu, nego i tijekom dugotrajnog komercijalnog odnosa. Tijela država članica trebala bi također davati i odgovarajuće upute i smjernice vjerovnicima. Potrošači bi također trebali djelovati razborito i poštovati svoje ugovorne obveze.
[...]
(47) Države bi članice trebale utvrditi pravila o sankcijama koje bi se primjenjivale na povredu nacionalnih odredaba donesenih prema ovoj Direktivi te osigurati da se one provode. I dok odabir sankcija i dalje ostaje diskrecijsko pravo država članica, predviđene bi sankcije trebale biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.”
- 4 U stavku 1. članka 8. te direktive, naslovljenog „Obveza procjene kreditne sposobnosti potrošača”, propisuje se:
„Države članice osiguravaju da, prije sklapanja ugovora o kreditu, vjerovnik procijeni kreditnu sposobnost potrošača na temelju dostatnih informacija koje se, kada je to primjereno, dobivaju od potrošača i, kada je to potrebno, na temelju uvida u relevantnu bazu podataka. Države članice čije zakonodavstvo zahtijeva da vjerovnici procijene kreditnu sposobnost potrošača na temelju uvida u relevantnu bazu podataka mogu zadržati taj zahtjev.”
- 5 Člankom 23. navedene direktive, naslovljenim „Sankcije”, propisuje se:
„Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na povrede nacionalnih odredaba koje se donose na temelju ove Direktive i poduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.”

Poljsko pravo

- 6 Ustawa o kredycie konsumenckim (Zakon o potrošačkim kreditima) od 12. svibnja 2011. (Dz. U. iz 2011., br. 126, stajalište 715) prenijela je Direktivu 2008/48 u poljsko pravo. Članak 9. tog zakona, u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o potrošačkim kreditima), određuje:
- „1. Prije sklapanja ugovora o kreditu, vjerovnik je dužan procijeniti kreditnu sposobnost potrošača.
  2. Kreditna sposobnost procjenjuje se na temelju podataka dobivenih od potrošača ili na temelju uvida u relevantnu bazu podataka ili podataka koje je prikupio vjerovnik.
  3. Potrošač je dužan na zahtjev vjerovnika dostaviti dokumente i podatke potrebne za procjenu kreditne sposobnosti.
  4. Ako je vjerovnik banka ili druga ustanova koja je zakonski ovlaštena za odobravanje kredita, kreditna sposobnost procjenjuje se u skladu s člankom 70. Zakona o bankarstvu od 29. kolovoza 1997. i drugim propisima koji se primjenjuju na te subjekte, uzimajući u obzir stavke 1. do 3.”
- 7 Članak 24. ustave – Kodeks wykroczeń (Zakon o donošenju Zakonika o prekršajima) od 20. svibnja 1971. (u daljnjem tekstu: Zakonik o prekršajima) propisuje:
- „1. Novčana kazna izriče se u iznosu od 20 do 5000 [poljskih] zlota [PLN], osim ako zakonom nije drukčije predviđeno.
  2. Ako je za prekršaj koji je počinjen radi ostvarivanja imovinske koristi izrečena kazna zatvora, uz tu se kaznu izriče i novčana kazna, osim ako izricanje novčane kazne ne bi bilo svrsishodno.
  3. Prilikom izricanja novčane kazne u obzir se uzimaju počiniteljev dohodak, njegovi osobni i obiteljski uvjeti, imovinski odnosi i mogućnosti zarade.”
- 8 U skladu s člankom 45. stavkom 1. tog zakonika, kažnjivost prekršaja prestaje ako je od njegova počinjenja prošlo godinu dana; ako je u tom razdoblju pokrenut postupak, kažnjivost prekršaja prestaje nakon isteka roka od dvije godine od završetka tog razdoblja.
- 9 Člankom 138.c navedenog zakonika predviđa se:
- „1a. Onaj tko s potrošačem sklopi ugovor o potrošačkom kreditu a da pritom nije poštovao obvezu procjene kreditne sposobnosti podliježe istoj sankciji (novčana kazna).
- [...]
4. Ako poduzetnik nije fizička osoba, odgovornost utvrđenu odredbama stavaka 1. do 3. snosi osoba nadležna za poduzeće ili osoba koja je ovlaštena za sklapanje ugovora s potrošačima.”
- 10 U skladu s člankom 5. ustave – Kodeks cywilny (Zakon o uvođenju Građanskog zakonika) od 23. travnja 1964., u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku, građanski sud može, na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti, odbiti zahtjeve tužitelja pozivajući se na odredbu kojom se sankcionira zlouporaba prava.

- 11 U skladu s člankom 320. ustave – Kodeks postępowania cywilnego (Zakonik o građanskom postupku) od 17. studenoga 1964., u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku:

„U posebno opravdanim slučajevima sud može podijeliti na nekoliko obroka izvršenja naložene činidbe i, u slučajevima isporuke nepokretne imovine ili napuštanja prostorija, odrediti odgovarajući datum za izvršenje te činidbe.”

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 12 Kao što to proizlazi iz zahtjeva za prethodnu odluku, društvo Aasa Polska, sa sjedištem u Varšavi (Poljska), i osoba KM sklopili su 23. svibnja 2018. ugovor o potrošačkom kreditu. Taj je kredit iznosio 5000 poljskih zlota (oko 1080 eura), a ukupan iznos koji je trebalo otplatiti iznosio je 8626,58 poljskih zlota (oko 1862 eura). Taj se iznos sastojao od pozajmljene glavnice, kamata za cijelo razdoblje valjanosti ugovora u iznosu od 536,58 poljskih zlota (oko 115 eura), naknade za obradu u visini od 2490 poljskih zlota (oko 537 eura) i administrativne naknade u iznosu od 600 poljskih zlota (oko 130 eura). Taj zajam trebao je biti otplaćen u 24 obroka u iznosu od 408 poljskih zlota (otprilike 88 eura) u razdoblju od 22. lipnja 2018. do 22. svibnja 2020.
- 13 Potraživanje koje proizlazi iz tog ugovora društvo Aasa Polska ustupilo je društvu Ultimo Portfolio Investment, sa sjedištem u Luxembourg (Luksemburg).
- 14 Na dan sklapanja navedenog ugovora osoba KM dugovala je dugove koji proizlaze iz 23 ugovora o kreditu i o zajmu, u iznosu od 261 850 poljskih zlota (oko 56 500 eura), pri čemu je ukupan iznos mjesečnih obroka proizišlih iz tih dugova bio 8198 poljskih zlota (oko 1770 eura), dok je njezin bračni drug također dugovao dugove koji proizlaze iz 24 ugovora o kreditu i zajmu. Dugovi koji proizlaze iz svih tih ugovora dosegli su iznos od 457 830 poljskih zlota (oko 98 840 eura) te su odgovarajuće mjesečne rate iznosile 9974,35 poljskih zlota (oko 2153 eura). Osoba KM na isti dan bila je zaposlena na temelju ugovora o radu s neto plaćom u iznosu od 2300 poljskih zlota (otprilike 500 eura). Njezin bračni drug, koji zbog zdravstvenih razloga nije radio, nije primao nikakav dohodak.
- 15 Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Općinski sud u Opatówu, 1. građanski odjel, Poljska) – pred kojim je društvo Ultimo Portfolio Investment, stjecatelj potraživanja u iznosu od 7139,76 poljskih zlota (oko 1540 eura), uvećanog za zakonske kamate, 4. travnja 2019. podnijelo zahtjev – navodi da je ugovor o kojem je riječ u glavnom postupku sklopljen putem kreditnog posrednika i da društvo Aasa Polska prije njegova sklapanja nije provjerilo imovinsko stanje osobe KM ni iznos njezinih dugova, s obzirom na to da tijekom razgovora koji je prethodio sklapanju tog ugovora nije postavljeno nijedno pitanje u vezi s tim stanjem ni u vezi s iznosom prihoda i dugova predmetnog kućanstva.
- 16 U svojem zahtjevu za prethodnu odluku taj sud navodi da mu, iako je 14. lipnja 2019. društvu Ultimo Portfolio Investment naložio da mu dostavi dodatne dokaze u vezi s radnjama koje je vjerovnik poduzeo radi procjene kreditne sposobnosti osobe KM, s tim u vezi nije dostavljena nikakva informacija.
- 17 Sud koji je uputio zahtjev navodi da, prema njegovu tumačenju članka 8. stavka 1. Direktive 2008/48, države članice moraju osigurati da, prije sklapanja ugovora o kreditu, vjerovnik procijeni kreditnu sposobnost potrošača na temelju dostatnih informacija koje se, kada je to primjereno, dobivaju od potrošača i, kada je to potrebno, na temelju uvida u relevantnu bazu podataka. Osim toga, na temelju članka 23. te direktive, države članice trebale bi usvojiti pravila o učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama u slučaju povrede te obveze, poduzimajući sve potrebne mjere kako bi osigurale njihovu provedbu. Međutim, prema mišljenju tog suda, poljsko pravo koje je na snazi ne jamči poštovanje tih zahtjeva koji su propisani navedenom direktivom.

- 18 Tako navedeni sud ističe da članak 138.c stavci 1.a i 4. Zakonika o prekršajima sankcionira nepoštovanje obveze ispitivanja kreditne sposobnosti potrošača samo izricanjem novčane kazne predviđene člankom 24. tog zakonika. Osim toga, na temelju članka 45. tog zakonika, ta novčana kazna brzo zastarijeva. On također upućuje na to da nacionalno zakonodavstvo ne predviđa odgovornost vjerovnika kao pravnih osoba koje su sklopile ugovore o zajmu, nego samo odgovornost fizičkih osoba, kao što su direktor ili osoba koju je vjerovnik ovlastio za sklapanje ugovora s potrošačima.
- 19 Stoga se sud koji je uputio zahtjev pita ispunjava li sankcija predviđena Zakonikom o prekršajima zahtjeve utvrđene Direktivom 2008/48 i iznosi sumnje u pogledu učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće prirode te sankcije u slučaju da vjerovnik povrijedi obvezu provjere potrošačeve kreditne sposobnosti.
- 20 U tim je okolnostima Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Općinski sud u Opatówu, 1. građanski odjel) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Predstavlja li sankcija prekršajne odgovornosti predviđena člankom 138.c stavkom 1.[a] [Zakonika o prekršajima] za nepoštovanje obveze procjene kreditne sposobnosti potrošača iz članka 8. stavka 1. Direktive [2008/48] odgovarajuću i dostatnu provedbu zahtjeva da se u nacionalnom pravu utvrde učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za vjerovnikovu povredu obveze procjene kreditne sposobnosti potrošača koja se državama članicama nalaže člankom 23. iste direktive?”

O prethodnom pitanju

Dopuštenost

- 21 Društvo Ultimo Portfolio Investment i poljska vlada u biti smatraju ponajprije da je zahtjev za prethodnu odluku nedopušten jer sud koji je uputio zahtjev, koji je građanski sud i koji odlučuje u građanskom postupku, nije nadležan izreći, ako je potrebno, novčanu kaznu protiv profesionalnog vjerovnika na temelju Zakonika o prekršajima.
- 22 Iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da je u okviru suradnje između njega i nacionalnih sudova uspostavljene u članku 267. UFEU-a isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudske odluke koje će biti donesene da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Posljedično, kada se postavljena pitanja odnose na tumačenje odredbe prava Unije, Sud je načelno obavezan donijeti odluku.
- 23 Iz toga slijedi da pitanja o tumačenju prava Unije koja uputi nacionalni sud unutar pravnog i činjeničnog okvira koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti zahtjev za prethodnu odluku koji je podnio nacionalni sud samo ako je očito da nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (vidjeti u tom smislu presudu od 10. rujna 2014., Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, t. 38. i navedenu sudske praksu).
- 24 U ovom slučaju iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se sud koji je uputio zahtjev pita o smislu i doseg odredbe prava Unije, konkretno članka 23. Direktive 2008/48, čije tumačenje traži od Suda. Sud koji je uputio zahtjev u dovoljnoj je mjeri i precizno izložio činjenične okolnosti iz kojih proizlazi glavni postupak kao i pravni okvir predmeta u glavnom postupku iz kojeg proizlazi da postavljeno pitanje nije hipotetsko.

- 25 Osim toga, iako Ultimo Portfolio Investment i poljska vlada osobito tvrde da, u skladu s poljskim postupovnim pravilima, građanski sud koji odlučuje o građanskom predmetu ne može primijeniti sankcije predviđene Zakonikom o prekršajima i da sankciju propisanu u članku 138.c stavku 1.a tog zakonika može izreći samo kazneni sud, valja podsjetiti na to da je Sud, konkretno, ovlašten samo iznijeti tumačenje ili izjasniti se o valjanosti propisa Unije polazeći od činjenica koje mu predstavi nacionalni sud. S druge strane, isključivo je na sudu koji je uputio zahtjev da tumači nacionalno zakonodavstvo (vidjeti u tom smislu presudu od 11. ožujka 2021., Firma Z, C-802/19, EU:C:2021:195, t. 37.).
- 26 Stoga je zahtjev za prethodnu odluku dopušten.

Meritum

- 27 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 23. Direktive 2008/48 tumačiti na način da ispitivanje učinkovite, proporcionalne i odvrćajuće prirode sankcija propisanih tim člankom u slučaju osobito nepoštovanja obveze ispitivanja kreditne sposobnosti potrošača predviđene člankom 8. te direktive treba provesti uzimajući u obzir samo odredbu nacionalnog prava koja je posebno donesena prilikom prenošenja navedene direktive.
- 28 Iz članka 8. stavka 1. Direktive 2008/48 proizlazi da je vjerovnik dužan, prije sklapanja ugovora o kreditu, procijeniti kreditnu sposobnost potrošača i ta obveza može, prema potrebi, uključivati uvid u relevantne baze podataka. Cilj te obveze jest učiniti vjerovnika odgovornim i izbjeći da se kredit dodijeli kreditno nesposobnim potrošačima (vidjeti u tom smislu presude od 18. prosinca 2014., CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, t. 43.; od 6. lipnja 2019., Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, t. 40. i od 5. ožujka 2020., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, t. 20.).
- 29 Takva obveza, koja ide za tim da ih se zaštiti od opasnosti prezaduženosti i nesposobnosti plaćanja, za potrošače je od temeljne važnosti (vidjeti u tom smislu presude od 6. lipnja 2019., Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, t. 41. i od 5. ožujka 2020., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, t. 21. i navedenu sudsku praksu).
- 30 Članak 23. Direktive 2008/48 predviđa, s jedne strane, da se pravila o sankcijama koje se primjenjuju na povrede nacionalnih odredaba donesenih na temelju članka 8. te direktive moraju definirati tako da sankcije budu učinkovite, proporcionalne i odvrćajuće i, s druge strane, da države članice poduzmu sve potrebne mjere za osiguravanje njihove provedbe. U tim granicama, odabir navedenog sustava sankcija diskrecijsko je pravo država članica (vidjeti u tom smislu presude od 10. rujna 2014., Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, t. 59. i navedenu sudsku praksu i od 5. ožujka 2020., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, t. 24. i navedenu sudsku praksu).
- 31 Iako se pitanja suda koji je uputio zahtjev u ovom slučaju odnose samo na sankciju koja proizlazi iz članka 24. u vezi s člankom 138.c Zakonika o prekršajima, iz pisanih očitovanja podnesenih Sudu proizlazi, pod uvjetom da to potvrdi sud koji je uputio zahtjev, da poljsko pravo predviđa određen broj drugih sankcija, osobito građanskih, koje nacionalni sudovi mogu izreći u slučaju nepoštovanja obveze provjere kreditne sposobnosti potrošača.
- 32 Kao prvo, iako novčana kazna doista može predstavljati odvrćajuću sankciju, njezin mali iznos ipak može učiniti tu sankciju nedostatnom. Isto tako, okolnost da se takva sankcija primjenjuje samo na fizičke osobe može upućivati na propuste predmetnog zakonodavstva (vidjeti po analogiji presudu od 4. ožujka 2020., Bank BGŻ BNP Paribas, C-183/18, EU:C:2020:153, t. 48. i navedenu sudsku praksu). Usto, da bi sankcija bila učinkovita i odvrćajuća, važno je počiniteljima kažnjivog djela uskratiti ekonomske koristi koje proizlaze iz kažnjivih djela koja su počinili (vidjeti po analogiji presudu od 11. veljače 2021., K. M. (Sankcije izrečene zapovjedniku plovila), C-77/20, EU:C:2021:112, t. 48.). Naposljetku i prije svega, takvom se sankcijom ne osigurava dovoljno djelotvorna zaštita potrošača od

rizika prezaduženosti i nesposobnosti plaćanja koja se nastoji postići Direktivom 2008/48, s obzirom na to da ona ne utječe na položaj potrošača kojemu je odobren ugovor o kreditu protivno članku 8. te direktive (vidjeti u tom smislu presudu od 5. ožujka 2020., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, t. 38.).

- 33 S obzirom na to, kao drugo, valja podsjetiti na to da se, u skladu s člankom 288. trećim stavkom UFEU-a, time što obvezuje u pogledu rezultata koji je potrebno postići svaku državu članicu kojoj je upućena, direktivom prepušta odabir oblika i metoda postizanja tog rezultata nacionalnim tijelima (presuda od 21. travnja 2016., Radlinger i Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, t. 76. i navedena sudska praksa).
- 34 Stoga prenošenje direktive ne zahtijeva nužno zakonodavnu aktivnost u svakoj državi članici. Osobito, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, postojanje općih načela ili općih pravila može učiniti suvišnim prenošenje posebnim dodatnim zakonskim ili podzakonskim mjerama, pod uvjetom, međutim, da te norme učinkovito jamče potpunu primjenu te direktive i da, u slučaju kada je cilj odnosne odredbe navedene direktive stvaranje prava za pojedince, pravna situacija koja iz tih načela proizlazi bude dovoljno precizna i jasna i da su korisnici u mogućnosti saznati sva svoja prava te da se, ako je potrebno, na njih mogu pozvati pred nacionalnim sudovima (vidjeti u tom smislu presudu od 3. prosinca 2009., Komisija/Belgija, C-475/08, EU:C:2009:751, t. 41. i navedenu sudsku praksu).
- 35 Iz toga slijedi da je, kako bi se utvrdilo provode li se nacionalnim propisom dovoljno obveze koje proizlaze iz određene direktive, važno uzeti u obzir ne samo propis koji je posebno donesen u svrhu prenošenja te direktive nego i sve dostupne i primjenjive pravne norme.
- 36 Tako iz sudske prakse Suda proizlazi da, iako članak 23. Direktive 2008/48 zahtijeva da su sankcije odvraćajuće, sudovi također moraju uživati diskrecijsku ovlast koja im omogućuje da ovisno o okolnostima slučaja odaberu mjeru koja je proporcionalna težini nepoštovanja utvrđene obveze (vidjeti u tom smislu presude od 9. studenoga 2016., Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, t. 63. i od 5. ožujka 2020., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, t. 26.). Nacionalni sudovi stoga moraju uzeti u obzir sva nacionalna pravna pravila i tumačiti ih, koliko je to moguće, u skladu s tekstom i ciljem te direktive, kako bi se postigao rezultat koji je u skladu s ciljevima koji se njome nastoje ostvariti (vidjeti u tom smislu presude od 27. ožujka 2014., LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, t. 54. i od 5. ožujka 2020., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, t. 41.).
- 37 Kada nacionalni zakonodavac, kao u ovom slučaju, za sankcioniranje povrede obveze provjere kreditne sposobnosti potrošača uz kaznu iz Zakonika o prekršajima predviđa i građanskopravne sankcije koje idu u prilog predmetnom potrošaču, s obzirom na osobitu važnost koju Direktiva 2008/48 dodjeljuje zaštiti potrošača, te se sankcije moraju provesti uz poštovanje načela djelotvornosti (presuda od 5. ožujka 2020., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, t. 39.).
- 38 U ovom slučaju iz spisa kojim Sud raspolaže, pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev, proizlazi da se među odredbama predviđenima nacionalnim propisom nalazi gubitak prava na kamate, podjela izvršenja ugovora na beskamatne obroke i ništetnost određenih odredaba na temelju nacionalnog propisa kojim se prenosi Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.) ili Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”) (SL 2005., L 149, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 101. i ispravak SL 2016., L 332, str. 25.).

- 39 Najprije, kad je riječ o gubitku prava na kamate, Sud je već presudio da se ta vrsta sankcije predviđena nacionalnim propisom može smatrati proporcionalnom u smislu članka 23. Direktive 2008/48, kad je riječ o povredi obveze od ključne važnosti u kontekstu te direktive (vidjeti u tom smislu presudu od 9. studenoga 2016., *Home Credit Slovakia*, C-42/15, EU:C:2016:842, t. 69. do 71. i navedenu sudsku praksu).
- 40 Dakle, kao što je to navedeno u točkama 29. i 30. ove presude, obveza provjere kreditne sposobnosti potrošača, predviđena člankom 8. stavkom 1. Direktive 2008/48, jest od takve ključne važnosti.
- 41 Zatim, kad je riječ o obročnom izvršenju ugovora, ono omogućava da se uzme u obzir situacija potrošača i izbjegne njegovo izlaganje osobito štetnim posljedicama (vidjeti u tom smislu presudu od 26. ožujka 2019., *Abanca Corporación Bancaria i Bankia*, C-70/17 i C-179/17, EU:C:2019:250, t. 56., 58. i 59. i navedenu sudsku praksu).
- 42 Naposljetku, radi ispunjenja zahtjeva iz članka 23. Direktive 2008/48, sud koji je uputio zahtjev može u vezi s tom direktivom primijeniti Direktivu 93/13, kako bi, ovisno o slučaju, došao do zaključka da odredbe koje se odnose na prekomjerne troškove ne obvezuju potrošača (vidjeti u tom smislu presudu od 3. rujna 2020., *Profi Credit Polska*, C-84/19, C-222/19 i C-252/19, EU:C:2020:631, t. 97.).
- 43 Pritom mora provjeriti da sankcija predviđena Direktivom 93/13 nije nepovoljnija za potrošača od jednostavne sankcije koja se sastoji od gubitka prava na kamate, predviđene nacionalnim propisom za provedbu članka 23. Direktive 2008/48 (vidjeti u tom smislu rješenje od 16. studenoga 2010., *Pohotovost*, C-76/10, EU:C:2010:685, t. 77.).
- 44 U tom smislu, Sud je već presudio da je utvrđenje nepoštene poslovne prakse u smislu Direktive 2005/29 jedan od elemenata na kojima nadležni sud može utemeljiti svoju ocjenu nepoštenosti, u smislu Direktive 93/13, ugovornih odredbi iz ugovora između trgovca i potrošača koje se odnose na tu praksu (vidjeti u tom smislu presude od 15. ožujka 2012., *Pereničová i Perenič*, C-453/10, EU:C:2012:144, t. 47. i danas donesenu presudu, *BNP Paribas Personal Finance*, C-776/19 do C-782/19, t. 76.).
- 45 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članak 23. Direktive 2008/48 treba tumačiti na način da ispitivanje učinkovite, proporcionalne i odvratajuće prirode sankcija predviđenih tom odredbom, osobito u slučaju nepoštovanja obveze ispitivanja kreditne sposobnosti potrošača predviđene člankom 8. te direktive, treba provesti uzimajući u obzir, u skladu s člankom 288. trećim stavkom UFEU-a, ne samo odredbu posebno donesenu u nacionalnom pravu za prenošenje navedene direktive nego i sve odredbe tog prava, tumačeći ih u najvećoj mogućoj mjeri s obzirom na tekst i ciljeve te direktive, tako da navedene sankcije ispunjavaju zahtjeve određene u njezinu članku 23.

Troškovi

- 46 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

Članak 23. Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ treba tumačiti na način da ispitivanje učinkovite, proporcionalne i odvratajuće prirode sankcija predviđenih tom odredbom, osobito u slučaju nepoštovanja obveze ispitivanja kreditne sposobnosti potrošača predviđene člankom 8. te direktive, treba provesti uzimajući u obzir, u

skladu s člankom 288. trećim stavkom UFEU-a, ne samo odredbu posebno donesenu u nacionalnom pravu za prenošenje navedene direktive nego i sve odredbe tog prava, tumačeći ih u najvećoj mogućoj mjeri s obzirom na tekst i ciljeve te direktive, tako da navedene sankcije ispunjavaju zahtjeve određene u njezinu članku 23.

Potpisi